

(૨૦ મિ.લી. / ૧૦ થી ૧૫ લી. પાણીમાં) ઝાડની ફરતે રીંગ અથવા નાના ખાડામાં ડ્રેનિંગ કરી આપવું.

- વરસાદ પૂર્ણ થયા બાદ હલકી ખેડ કરવી અને આંબાના મધીયાના નિયંત્રણ માટે આંબાની ડાળી અને થડ પર થાયોડિકાર્બ (૨૦ ગ્રામ / ૧૦ લી. પાણી) નો છંટકાવ કરવો.
- વરસાદ પૂર્ણ થયા બાદ જમીન જલ્દી સુકાઈ એવા પ્રયત્નો કરવા.
- યુનિવર્સિટી દ્વારા રોગ અને જીવાતના નિયંત્રણ માટે ભલામણ કરેલ સિડયુલ પ્રમાણે જરૂરીયાતના ધોરણે ઝાડ પર ક્ષા જોઈ છંટકાવ કરવો.
- આંબામાં ફૂલ આવે ત્યારે મધીયાના નિયંત્રણ માટે ઈમીડાકલોરપ્રીડ ૧૭.૮ એસ.એલ. ૨.૮ મી.લી. અથવા ફેનોબુકાર્બ ૫૦ ઈ.સી. ૧૦ મી.લી. અને ભૂકી છારાના નિયંત્રણ માટે વેટેબેલ સલ્ફર ૫૦ % વે.પાવડર ૩૦ ગ્રામ અથવા હેકઝાકોનાઝોલ ૫ ઈ.સી. ૧૦ મી.લી. / ૧૦ લી. પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ કરવો.
- વાદળછાયા વાતાવરણ હોય ત્યારે આગમચેતીના ભાગરૂપે ભૂકીછારાના નિયંત્રણના પગલાં લેવા.
- આંબામાં કેરીનું ખરણ વધુ જણાય તો જમીનની પરિસ્થિતીને ધ્યાનમાં લઈ હલકું પિયત આપવું.
- કેરી વટાણાં જેવી થાય ત્યારે ખરણને અટકાવવા માટે ૨૦ પી.પી.એમ. નેપ્થેલીન એસીટીક એસીડ ની સાથે ૨ % યુરીયાનો ૧૫ દિવસના અંતરે બે છંટકાવ કરવા (૨૦૦ લી. પાણીમાં ૪ ગ્રામ નેપ્થેલીન એસીટીક એસીડ અને ૪ કિ.ગ્રા. યુરીયા).
- કેરીની પરિપક્વતાના પરિમાણો દેખાતા જણાય ત્યારબાદ જ કેરી ઉતારવી.
- કેરીનો સારો ભાવ લેવા માટે ગુણવત્તાસભર કેરીનું ઉત્પાદન કરવું.
- નવી આંબા કલમનું રોપાણ કરવું હોય તો સરકારશ્રી દ્વારા પ્રમાણિત થયેલ નર્સરીમાંથી કલમ લેવાનો આગ્રહ રાખવો.
- આંબાની કેરી ઉતાર્યા પછીની પ્રોસેસ પ્રક્રિયામાં રસ ધરાવતા ખેડૂતોએ અત્રેની પોસ્ટ હાર્વેસ્ટ ટેકનોલોજી વિભાગનો કચેરી સમય દરમ્યાન સંપર્ક કરવો (ડો. દેવરાજ, મો. નં. ૯૯૧૩૭૫૩૨૫૨).
- આંબાની જૂની વાડીને નવીનીકરણ કરવા માટે અત્રેના પ્રાદેશિક બાગાયત સંશોધન કેન્દ્રનો સંપર્ક કરવો. (ડો. સાગર પાટીલ, ફોન : (૦૨૬૩૭)૨૮૨૧૪૪ (એક્ષ. નં. ૬૭૦).

NAVSARI AGRICULTURAL UNIVERSITY

આંબાની ખેતીના અગત્યના મુદ્દાઓ

:: લેખક ::

ડો. બી.એમ.ટંડેલ, ડો. વાય.એન. ટંડેલ
અને ડો. એસ.જે. પાટીલ

અસ્થી બાગાયત-વ-વનિય મહાવિદ્યાલય
નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી

પ્રકાશન નં.: ૨૫/૨૦૧૭-૧૭

આંબાની ખેતીના અગત્યના મુદ્દાઓ

ડો.બી.એમ. ટંડેલ, ડો.વાય.એન. ટંડેલ અને ડો. એસ. જે. પાટીલ

કેરી ભારતનું અતિ પ્રાચીન ફળ છે અને તે રાષ્ટ્રીય ફળ તરીકે પણ જાણીતું છે. ભારતમાં લગભગ ૨૦ જેટલી આંબાની જાતો વ્યાપારીક ધોરણે વ્યાપ છે. કેરીની વિવિધ બનાવટોનું ઉત્પાદન અને નિકાસમાં ભારત અગ્રસ્થાને છે. ભારતમાં ઉત્પન્ન થતી કેરીના એક ટકા કેરી માંથી વિવિધ બનાવટો અને ૦.૫૫ ટકા તાજી કેરીની નિકાસ થાય છે. આમ ભારત દેશમાંથી તાજી કેરી અને તેની બનાવટોની નિકાસની ભરપૂર શક્યતાઓ રહેલી છે.

જાતોની પસંદગી

આંબામાં જાતોની પસંદગી પહેલેથી માર્કેટને ધ્યાનમાં લઈ જે તે વિસ્તારની વ્યાપારીક રીતે મહત્વની હોય તેવી જાત પસંદગી કરવી. વાડીમાં એક જ જાતનું વાવેતર ન કરતાં ત્રણ-ચાર જાતોનું જુથમાં વાવેતર કરવાથી સારું ઉત્પાદન મળે. દક્ષિણ ગુજરાતમાં આકુસ, કેસર, દશેરી, લંગડો, રાજાપૂરી, તોતાપૂરી, વશીબદામી, સરદાર, દાડમિયો, આમ્રપાલી, સોનપરી, નીલમ, નિલકોન્સો, રત્ના સારી થાય મધ્ય અને ઉત્તર ગુજરાતમાં રાજાપૂરી, દશેરી, કેસર, જમાદાર, તોતાપૂરી, નિલકોન્સો વગેરે જ્યારે સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારમાં કેસર, જમાદાર, રાજમપૂરી, દશેરી, આમ્રપાલી, તોતાપૂરી, નિલકોન્સો સારી થાય છે.

કલમોની રોપણીમાં ખાડાની તૈયારી અને કાળજી

- કલમોની રોપણી માટે ઉનાળામાં ૧ મીટર× ૧ મીટર× ૧ મીટરના માપના ખાડા કરવા ખાડાને ૧૫ થી ૨૦ દિવસ તપવા દેવા.
- ખાડામાં નીચલા અર્ધા ભાગમાં માટીની સાથે ૨૦ થી ૨૫ કિલો છાણિયું ખાતર તથા ૫૦૦ ગ્રામ સુપર ફોસ્ફેટ અને ૫૦૦ ગ્રામ મ્યુરેટ ઓફ પોટાશ ભેળવી ખાડા પૂરવા.
- ઉંઘઈનો ઉપદ્રવ હોય તો કલોરપાઈરીફોસ ૩૦ ઈ.સી.દવા/૨.૫ મીલી/લી પ્રમાણે પાણીમાં મિશ્ર કરી ૨ થી ૩ લી પાણી ખાડામાં નાંખી ખાડા પૂરવા.
- કલમો કૃષિ યુનિવર્સિટી, બાગાયત ખાતાની અથવા સરકાર માન્ય ખાનગી નર્સરી કે જેને નેશનલ હોર્ટીકલ્ચર બોર્ડની માન્યતા મેળવેલ હોય ત્યાંથી મેળવવી.
- ચોમાસામાં ઘીમા ઝરમર વરસતા વરસાદમાં રોપણી કરવી.
- કલમોને રોપતી વખતે પ્લાસ્ટિકની બેગને પીડ સહિત કાઢી કલમનો સાંધો જમીન થી ૧૫ થી ૨૦ સે.મી. ઉંચો રહે તેમ રોપી ચારે બાજુ માટી બરાબર દબાવવી.
- કલમો ને વાંસ કે લાકડાનો મજબૂત ટેકો આપવો. દોઢથી બે માસે સાંધા પરના ભાગથી મૂળકાંડનો ભાગ કાપી નાંખવો અને સાંધો બરાબર મળી ગયો હોય તો સાંધાની દોરી કાળજી પૂર્વક કાપી દૂર કરવી.

આંબાની ખેતીના અગત્યના ખેતી કાર્યો

- આંબાના પાકમાં ચોમાસુ પૂર્ણ થયેલ શક્ય એટલા વાંદાનો નિકાલ કરવો.
- ચોમાસાની શરૂઆતમાં યુનિવર્સિટી દ્વારા ભલામણ કરેલ ખાતરમાં ૧૦ વર્ષની કે તેથી વધુ ઉંમરની ફળાઉ કલમને ૧૦૦ કિ.ગ્રા. છાણિયું ખાતર તથા ૭૫૦-૧૬૦-૭૫૦ ના.કો.પો. ગ્રામ / છોડ માટે ૧.૮૭૫ કિ.ગ્રા. એમોનીયમ સલ્ફેટ અથવા ૦.૭૫૦ ગ્રામ યુરીયા, ૧ કિલો ગ્રામ સિંગલ સુપર ફોસ્ફેટ તથા ૧.૨૫૦ કિલો ગ્રામ મ્યુરેટ ઓફ પોટાશ ખાતર ઝાડના ઘેરાવા નીચે ૩૦ સે.મી. ઉડી અને ૩૦ સે.મી. પહોળી ચર બનાવી આપવું. અને બાકી રહેલું અડધું નાઈટ્રોજન ૧.૮૭૫ કિ.ગ્રા. એમોનીયમ સલ્ફેટ અથવા ૦.૭૫૦ ગ્રામ યુરીયા કેબ્રુઆરી માસમાં આપવું.
- ચોમાસામાં સેન્દ્રિય ખાતરોની સાથે જૈવિક ખાતર આપવું જેમાં ઝાડ દીઠ ૫૦ ગ્રામ એઝેટોબેક્ટર, ૫૦ ગ્રામ પી.એસ.બી. અને ૫૦ ગ્રામ પોટાશ મોબીલાઈઝીંગ બેક્ટેરિયા જુન માસમાં આપવું.
- ફળ ધારણ અને ઉત્પાદન વધારવા માટે કેળનાં થડની નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી દ્વારા ભલામણ નોવેલ લીકવીડ ફર્ટીલાઈઝર ૧ ટકા પ્રમાણે (૧૦ લિટર પાણીમાં ૧૦૦ મીલી) લઈ પ્રથમ છંટકાવ ફુલ બેસવાનાં સમયે તેમજ બીજો અને ત્રીજો છંટકાવ પ્રથમ છંટકાવના ૧૦-૧૫ દિવસના અંતરે કરવા.
- આંબામાં ૫૦ ટકા ફુલધારણ અવસ્થાએ ૧૦ લિટર પાણીમાં ૧૨ ગ્રામ બોરીક એસિડ એકલું અથવા ૩૬ ગ્રામ કેલ્શિયમ નાઈટ્રેટ સાથે મિશ્ર કરી છંટકાવ કરવાથી વધુ ઉત્પાદન સાથે નફો મળે.
- ૩૫ થી ૪૦ વર્ષનાં આંબામાં સારું ઉત્પાદન લેવા માટે નવીનીકરણ (રીજુવેનેશન) ની ટેકનોલોજી અપનાવવી.
- આંબામાં વાનસ્પતિક કે પુષ્પ વિન્યાસની વિકૃતિ જોવા મળે તો તરત જ એને કાપીને નાશ કરવો અને નેપ્થેલીન એસેટીક એસિડ ૨૦૦ પી.પી.એમ. (૨ ગ્રામ ૧૦ લિ. પાણીમાં ઓગાળી) છંટકાવ કરવો.
- સુકારાના નિયંત્રણ માટે ૨૫૦ ગ્રામ ટ્રાયકોડમાં ૧૦૦ કિ.ગ્રા. સેન્દ્રિય ખાતર સાથે ભેળવીને વરસાદ પહેલા આપવું.
- ચોમાસાની ઋતુમાં પાણી ભરાઈ ન રહે તે માટે નીતાર વ્યવસ્થાની ગોઠવણી કરવી.
- અનિયમિત ફળતી આંબાની જાતોને નિયમિત ફૂલ લાવવા માટે જુલાઈના છેલ્લા અઠવાડિયા અથવા ઓગસ્ટના પ્રથમ પખવાડિયામાં પેકલાબ્યુટ્રાઝોલ ૨૫ એસ.સી. (૨૦ મિ.લી. / ૧૦ થી ૧૫ લી. પાણીમાં) ઝાડની ફરતે રીંગ અથવા નાના ખાડામાં ડ્રેન્ચીંગ કરી આપવું.